

14 มีนาคม 2566

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง

สถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่ง

ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ผนข.(02) ว. 5 /2566 เรื่อง การปฏิบัติตามแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการ
ติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ (Know Your
Merchant (KYM)) โดยเคร่งครัด

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการ
ความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline : Know Your
Merchant (KYM)) เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินที่ให้บริการรับชำระเงินแก่ร้านค้าด้วยวิธีการ
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ผู้ประกอบการธุรกิจ) มีกระบวนการรู้จักและพิสูจน์ทราบร้านค้า รวมทั้งบริหารจัดการ
ความเสี่ยงที่เพียงพอเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้าได้อย่างต่อเนื่อง ให้บริการชำระเงินแก่ประชาชน
มีความปลอดภัย นั้น

ปัจจุบันการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมและเติบโตขึ้น
อย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเงิน
โดยรวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีการหลอกลวงออนไลน์ผ่านช่องทางชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์
เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งอาจถูกนำไปใช้เป็นช่องทางรับชำระเงินที่อาจเข้าข่ายผิดกฎหมาย หรือที่ขัดต่อความสงบ
เรียบร้อย หรือที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

เพื่อให้การปฏิบัติตามเกณฑ์ของ ธปท. ในเรื่อง KYM เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ ช่วยลด
และป้องกันการเกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น ธปท. จึงขอกำชับให้ผู้ประกอบธุรกิจทุกแห่งถือปฏิบัติตาม
แนวนโยบาย KYM โดยเข้มงวดและเคร่งครัด หาก ธปท. ตรวจสอบว่า ผู้ประกอบธุรกิจมีเจตนาฝ่าฝืน
ละเว้น หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามแนวนโยบายดังกล่าว และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนหรือ
ระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ ธปท. จะดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติ
ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ต่อไป

ผนข90-กส65001 -256603 14

กส650

วันที่ 14 มี.ค. 2566

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นางบุษกร อีระปัญญาชัย)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

และเทคโนโลยีทางการเงิน

ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงิน
ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline : Know Your Merchant (KYM))

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5137, 0 2356 7230

อีเมล OversightDivisionPSD@bot.or.th

แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า
สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

4 ตุลาคม 2564

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0 2283 5137, 0 2283 6718, 0 2356 7230

โทรสาร 0 2282 7717

email: OversightDivisionPSD@bot.or.th

ผนวช90-กส65006-25641004

กส650

วันที่ 4 ต.ค. 2564

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย	1
2. ขอบเขตการบังคับใช้	1
3. เนื้อหา.....	2
3.1 นิยาม	2
3.2 แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า	2
4. วันเริ่มต้นบังคับใช้.....	4

แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า
สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ในปัจจุบันการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของการซื้อขายสินค้าหรือบริการจากร้านค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรือร้านค้าออนไลน์ได้รับความนิยมและมีปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ผู้ประกอบธุรกิจ) มีการอำนวยความสะดวกแก่ร้านค้าในการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การวางเครื่องรับบัตร (Electronic Data Capture: EDC) การให้บริการ Quick Response Code (QR Code) และการรับชำระเงินรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการทำความรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าที่แตกต่างกัน ทั้งในมิติของการพิจารณาความเสี่ยงของประเภทสินค้าหรือบริการ ความเสี่ยงของร้านค้า และความเสี่ยงของวิธีการรับชำระค่าสินค้าหรือบริการ ซึ่งการประเมินความเสี่ยงที่ไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้มีการใช้การรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางการทุจริต การฟอกเงิน หรือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อลูกค้าได้

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Know Your Merchant: KYM) เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการกำหนดกระบวนการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายใน การติดตามตรวจสอบและทบทวนความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า โดยมีหลักการสำคัญ คือ

- 1) การจัดกลุ่มและกำหนดกระบวนการรู้จักร้านค้าที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้าและกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีกลไก กระบวนการ ระบบงาน หรือเครื่องมือที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้ามีมาตรฐานระหว่างผู้ประกอบธุรกิจ และไม่เป็นการให้กับผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร
- 4) ระบบการชำระเงินมีความปลอดภัยในการให้บริการ

2. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

3. เนื้อหา

3.1 นิยาม

แนวนโยบายฉบับนี้

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

“การรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกิจการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบอื่นใด ให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหนี้

“แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลหรือจัดทำข้อมูลอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ หรือมีการอ้างอิง เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจสามารถตรวจสอบหรือทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้

“ธปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

3.2 แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า

การรู้จักและบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 กำหนดนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายใน และ

การติดตามตรวจสอบความเสี่ยงที่ครอบคลุมการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า การรู้จักร้านค้า และการบริหารติดตามความเสี่ยงที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของร้านค้าและกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก หรือการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยนโยบายดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งจัดให้มีการเผยแพร่และจัดอบรมแก่พนักงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามนโยบาย มาตรการ และแนวทางดังกล่าว และจัดให้มีการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายในและการติดตามตรวจสอบความเสี่ยงและการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 ประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าจากข้อมูลและหลักฐานของร้านค้า (Merchant categorization)

โดยจัดระดับความเสี่ยงตามรูปแบบลักษณะและประเภทของธุรกิจ และต้องคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการทุจริต การฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นขั้นต่ำ หรือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจอาจนำปัจจัยความเสี่ยงตามแนวทางของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระหว่างประเทศ (International Card Schemes) มาใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงด้วยก็ได้ โดยแนวทางการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) **ร้านค้าทั่วไป** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินแล้วว่าขายสินค้าหรือบริการทั่วไป ที่ไม่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงหรือไม่ใช่ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม

2) **ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินว่าขายสินค้าหรือบริการที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงจากการประเมินจากปัจจัยความเสี่ยง เช่น ประเภทสินค้าหรือบริการ ช่องทางการขายสินค้าหรือบริการ รูปแบบธุรกิจ สถานที่ตั้งของร้านค้า เป็นต้น หรือเข้าลักษณะตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจอาจนำแนวทางการจัดประเภทสินค้าหรือบริการตาม Merchant Category Code (MCC) ของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรเครดิตระหว่างประเทศมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้วยก็ได้

3) **ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินแล้วว่าขายสินค้าหรือบริการอย่างหนึ่งอย่างใดต้องห้ามโดยกฎหมายชัดเจน หรือที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ร้านค้าที่ขายสินค้าหรือบริการที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.2.3 แนวปฏิบัติในการรู้จักและบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่การรู้จักร้านค้าจนถึงการติดตามตรวจสอบและยุติความสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยร้านค้าทุกแห่งปฏิบัติตามแนวปฏิบัติขั้นต่ำ สำหรับร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเพิ่มเติมด้วย ดังนี้

1) แนวปฏิบัติขั้นต่ำ

1.1) การรู้จักร้านค้าเพื่อให้บริการรับชำระเงิน (Onboarding)

1.1.1) ผู้ประกอบการธุรกิจต้องทำความรู้จักเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า (KYM) ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมถึงหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก การเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของ ธปท. หรือการให้บริการรับชำระเงินรูปแบบอื่น แล้วแต่กรณี

1.1.2) ผู้ประกอบการธุรกิจพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า (Verification) ให้สอดคล้องกับลักษณะและความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความแท้จริง และความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและหลักฐานของร้านค้า

1.2) การบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring)

1.2.1) ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนดมาตรการ แนวทางดำเนินการ กระบวนการและกลไกในการบริหารติดตาม และตรวจสอบความเสี่ยง ความเคลื่อนไหวของธุรกรรมรับชำระเงิน รวมถึงติดตามปรับปรุงข้อมูลสถานะของร้านค้าที่ตนให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบถึงระดับความเสี่ยงของร้านค้าที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

เช่น การเปลี่ยนแปลงประเภทสินค้าหรือรายได้จากการขายสินค้า พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อกลุ่มร้านค้าที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด (Watch list) ด้วย

1.2.2) คู่มือกระบวนการบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงของร้านค้าครอบคลุมทั้งร้านค้าหลัก (Master merchant) และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก (Sub-merchant) ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจควรกำหนดให้ร้านค้าหลักถือปฏิบัติตามแนวนโยบายฉบับนี้เพื่อดูแลร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก เช่น กำหนดให้มีแนวทางในการดำเนินการกับร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลักในกรณีที่พบความผิดปกติของร้านค้าดังกล่าว

1.2.3) กำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยง และความถี่ในการติดตามและทบทวนความเสี่ยงของร้านค้าให้สอดคล้องตามระดับความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้ายังคงสะท้อนความเสี่ยงของร้านค้าได้อย่างเหมาะสม

1.2.4) กำหนดแนวทางและกรอบเวลาดำเนินการ กรณีตรวจพบความผิดปกติของร้านค้า ตลอดจนกำหนดให้มีระยะเวลาและขั้นตอนการรายงานข้อมูลต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามนัยสำคัญของความผิดปกติดังกล่าว

1.2.5) มีแนวทางปรับปรุงข้อมูลร้านค้า ข้อมูลของเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า และข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้อง เป็นปัจจุบัน

2) แนวปฏิบัติเพิ่มเติม

2.1) การรู้จักร้านค้าเพื่อให้บริการรับชำระเงิน (Onboarding) การพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า (Verification) ให้ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้สามารถบ่งชี้และเชื่อได้ว่าข้อมูลและหลักฐานของร้านค้าถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบัน เช่น การตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์ การตรวจสอบหน้าร้าน (Site visit) การตรวจสอบช่องทางการขายทางออนไลน์จากเว็บไซต์ เป็นต้น

2.2) การบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring) การตรวจสอบและติดตามความเสี่ยงต้องดำเนินการในระดับที่เข้มข้นสำหรับร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง โดยมีระบบงานหรือเครื่องมือที่ช่วยให้ติดตามและตรวจสอบธุรกรรมของร้านค้าได้อย่างครอบคลุมเพียงพอ หรือด้วยวิธีการพิเศษ เช่น การเพิ่มความถี่ในการออกตรวจสอบหน้าร้านหรือช่องทางการขายทางออนไลน์ การตรวจสอบแบบไม่แสดงตน (Mystery shopping) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวรวมถึงร้านค้าในกลุ่มที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด (Watch list) ด้วย และมีแนวทางดำเนินการที่ชัดเจนกรณีตรวจพบความผิดปกติ

3) ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม ผู้ประกอบการธุรกิจต้องไม่ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการให้บริการหรือสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เกิดการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

4. วันเริ่มต้นบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 เป็นต้นไป

คำถาม-คำตอบแนบท้ายแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า
สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

คำถาม	คำตอบ
1. ขอบเขตการบังคับใช้ตามแนวนโยบาย KYM	
แนวนโยบายฯ ฉบับนี้บังคับใช้กับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับประเภทใดบ้าง ทั้งสถาบันการเงินและที่มิใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ใช่หรือไม่ รวมถึงการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่	แนวนโยบายฯ ฉบับนี้บังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน (ผู้ประกอบธุรกิจ) ทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและที่มิใช่สถาบันการเงิน ซึ่งมีลักษณะให้บริการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบอื่นใดให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหนี้ เช่น 1. ผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย 1.1 ผู้ประกอบธุรกิจบริการแก่ผู้รับบัตร (Acquirer) 1.2 ผู้ประกอบธุรกิจบริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitator) 1.3 ผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินแทน 2. ผู้ประกอบธุรกิจการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)
2. ประเภทร้านค้าและลักษณะธุรกรรมที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ	
2.1 ร้านค้าประเภทใด หรือธุรกรรมลักษณะใด ที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ เช่น ● ร้านค้านิติบุคคลบางประเภทจะได้รับยกเว้นหรือไม่ เช่น หน่วยงานราชการ (รวม อบต.) วัด มูลนิธิ สถานศึกษา โรงพยาบาล ● ธุรกรรม Online Direct Debit	ประเภทร้านค้าและลักษณะธุรกรรมที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณาให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นขั้นต่ำ เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เป็นต้น แนวนโยบายฯ ฉบับนี้ครอบคลุมถึงการให้บริการธุรกรรม Online Direct Debit ด้วย ซึ่งธุรกรรมดังกล่าว

คำถาม	คำตอบ
	มีลักษณะเป็นการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการจากลูกค้าโดยการตัดเงินผ่านบัญชีธนาคารของลูกค้าตามระยะเวลาที่ตกลงกัน ตัวอย่างเช่น การรับชำระเงินค่าไฟของลูกค้าให้กับบริษัท ก. ผู้ประกอบธุรกิจเข้าข่ายให้บริการรับชำระเงินแทน ต้องทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าซึ่งคือ บริษัท ก. ตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ ทั้งนี้ ธปท. อาจกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติ เพื่อทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าเพิ่มเติมในภายหลังได้ หาก ธปท. พิจารณาแล้วเห็นว่าร้านค้าประเภทใด หรือธุรกรรมลักษณะใดมีความเสี่ยงในการทำทุจริตและฟอกเงินเพิ่มขึ้น
2.2 กรณีที่ร้านค้าใช้เครื่องรูดบัตรที่เป็นการ Share Partition ของหลายผู้ประกอบธุรกิจรวมกัน จะต้องดำเนินการตามแนวนโยบายฯ อย่างไร	ผู้ประกอบธุรกิจทุกแห่งที่ร่วมให้บริการรับชำระเงินกับร้านค้าดังกล่าว มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ และตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. ด้วย
3. แนวทางการทำความรู้จักร้านค้า (Onboarding) และการบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring)	
3.1 การทำความรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับบัญชีเงินฝากของร้านค้าเป็นส่วนหนึ่งของการทำ KYM ร้านค้าทุกครั้ง ใช่หรือไม่	การทำ KYC และการทำ KYM มีความแตกต่างกัน โดยการทำ KYM นั้น ประสงค์ให้ผู้ประกอบธุรกิจรู้จักร้านค้าที่ให้บริการ ทั้งการพิสูจน์ทราบเจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า และกิจการร้านค้า รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงร้านค้าตามระดับความเสี่ยงของร้านค้า ขณะที่การทำ KYC เป็นการรู้จักลูกค้าของผู้ประกอบธุรกิจ กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจเคยทำ KYC เจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้ามาแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจสามารถนำข้อมูลจากการทำ KYC มาใช้ประกอบการทำ KYM ด้วยก็ได้ ที่สำคัญ คือ ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบันตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำถาม	คำตอบ
3.2 กระบวนการรู้จักร้านค้า โดยเฉพาะร้านค้าที่รับชำระเงินด้วย QR Code ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบธุรกิจอาจไม่สามารถออกตรวจสอบหน้าร้าน (site visit) ร้านค้าได้ทุกแห่ง โดยผู้ประกอบธุรกิจจะออก site visit ในกรณีที่พบว่าร้านค้ามีความผิดปกติ เช่น ยอดขายไม่สอดคล้องกับประเภทธุรกิจ หรือดำเนินการในลักษณะสุมบางร้านค้าเพื่อออก site visit เท่านั้น จะทำได้หรือไม่	เนื่องจากร้านค้าที่รับชำระเงินด้วย QR Code มีทั้งที่เป็นร้านค้าทั่วไปและร้านค้าที่มีลักษณะความเสี่ยงสูง 1. <u>กรณีร้านค้าทั่วไป</u>: ผู้ประกอบธุรกิจไม่จำเป็นต้องออก site visit ร้านค้า โดยอาจตรวจสอบข้อมูลจากวิธีการอื่น เช่น สอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์ หรือพิจารณาจากเอกสาร เป็นต้น 2. <u>กรณีร้านค้าที่มีลักษณะความเสี่ยงสูง</u>: ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ซึ่งควรมีการ site visit ร้านค้า หรือหากผู้ประกอบธุรกิจเห็นว่า มีกลไกหรือกระบวนการอื่นที่มั่นใจว่าทำให้การ Ongoing monitoring มีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถนำมาใช้ทดแทนการ site visit หรือใช้ร่วมกันได้ และผู้ประกอบธุรกิจควรต้องกำหนดเงื่อนไขและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนรองรับ เมื่อเกิดเหตุผิดปกติต้องดูแลคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ การตรวจสอบและการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่ ปปง. กำหนด
3.3 มาตรการในการบริหารติดตามความเสี่ยง (Ongoing monitoring) ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง โดยการติดตามความเคลื่อนไหวของธุรกรรมที่มีความผิดปกติ เช่น ยอดขายไม่สอดคล้องกับประเภทธุรกิจ หรือช่วงเวลาที่ทำรายการไม่สอดคล้องกับเวลาทำการของร้านค้านั้น ๆ และให้ร้านค้าส่งเอกสารใบอนุญาตประกอบกิจการล่าสุดมายืนยัน จะเพียงพอหรือไม่	ตามเจตนารมณ์ของแนวนโยบายฯ ผู้ประกอบธุรกิจต้องติดตามและบริหารความเสี่ยงของร้านค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมิน จัดระดับความเสี่ยง และกำหนดแนวปฏิบัติและมาตรการ ที่สอดคล้องกับความเสี่ยงร้านค้าที่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเพียงพอเหมาะสม การพิจารณาข้อมูลจากใบอนุญาตประกอบกิจการล่าสุด ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณาว่าเพียงพอในการติดตามและบริหารความเสี่ยงร้านค้าตามเจตนารมณ์ของแนวนโยบายฯ ข้างต้นหรือไม่ หากไม่เพียงพอ ควรต้องกำหนดปัจจัย ข้อมูลธุรกรรม หรือข้อมูลอื่นใด เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้บริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้านั้น ๆ ได้ตามระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยควรคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่ดีและเทียบเคียงกับมาตรฐานในการปฏิบัติของภาคธุรกิจ โดยผู้ประกอบธุรกิจอาจพิจารณาหรือ

คำถาม	คำตอบ
	กำหนดวิธีการอื่นเพิ่ม เพื่อบริหารติดตามความเสี่ยง เช่น การเพิ่มความถี่ในการออกตรวจสอบหน้าร้านหรือช่องทางการขายทางออนไลน์ การตรวจสอบแบบไม่แสดงตน (Mystery shopping) เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และอาจพิจารณาให้เหมาะสมกับร้านค้าแต่ละรายได้
3.4 ผู้ประกอบธุรกิจต้องทำความรู้จักร้านค้าเดิมทั้งหมดที่ได้ให้บริการรับชำระเงินก่อนที่แนวนโยบายจะบังคับใช้ด้วยหรือไม่	กรณีร้านค้าที่ผู้ประกอบธุรกิจยังไม่เคยทำความรู้จัก เช่น ทำเฉพาะ KYC เจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า ให้ทำความรู้จักร้านค้าเพื่อสามารถจัดระดับความเสี่ยงได้ถูกต้อง สำหรับร้านค้าเดิมที่ได้ทำความรู้จักไว้ก่อนแนวนโยบายฯ บังคับใช้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินการทำความรู้จักร้านค้า จัดระดับความเสี่ยง และบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ เมื่อผู้ประกอบธุรกิจต้องทบทวนและปรับปรุงข้อมูลของร้านค้าให้เป็นปัจจุบัน ตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. และตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้
3.5 ผู้ประกอบธุรกิจสามารถจ้างหรือใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsource) ให้ดำเนินการในส่วนกระบวนการทำ KYM และการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าได้หรือไม่	สามารถดำเนินการได้ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดนโยบายและมาตรการให้บุคคลภายนอกที่ว่าจ้างหรือใช้บริการดำเนินการตามหลักการและกระบวนการที่กำหนดในแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ โดยผู้ประกอบธุรกิจยังคงมีหน้าที่ตามกฎหมายและต้องรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ของ ธปท. ฉบับนี้
4. การกำหนดมาตรฐานการทำความรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า	
4.1 กรณีผู้ประกอบธุรกิจร่วมกันกำหนดปัจจัยในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยใช้ปัจจัย ดังต่อไปนี้ จะเพียงพอหรือไม่ ● ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง ○ อ้างอิงประเภทธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงตาม Merchant Category Code (MCC) ของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตร	ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณากำหนดปัจจัยในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าให้เพียงพอเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ร้านค้านั้นมี และให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจ โดยมีหลัก ดังนี้

คำถาม	คำตอบ
ระหว่างประเทศ (International Card Scheme) ○ ปัจจัยอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศของสำนักงาน ปปง. ○ ควรมีปัจจัยอื่น ๆ ในการปรับระดับความเสี่ยงตาม MCC ในข้อที่แล้วหรือไม่ เช่น สามารถปรับความเสี่ยงลงได้ในกรณีที่เป็นธุรกิจที่มีการจดทะเบียน มีที่ตั้งเป็นหลักแหล่ง ฯลฯ ● ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม ○ ทำธุรกิจต้องห้ามตามกฎหมาย ○ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ○ ติด Blacklist ของ International Card Scheme	1. อย่างน้อยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. เช่น ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านผลิตภัณฑ์ที่ขายหรือให้บริการ ด้านช่องทางในการให้บริการ เป็นต้น 2. ผู้ประกอบธุรกิจจะพิจารณากำหนดปัจจัยในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ของเครือข่ายบัตรหรือหลักเกณฑ์ภายในของผู้ประกอบธุรกิจเอง ซึ่งเข้มงวดกว่าหลักเกณฑ์ของ ปปง. ได้
4.2 ผู้ประกอบธุรกิจสามารถใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การประเมินความเสี่ยง การทำความรู้จัก และการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละแห่งอาจมีความเข้มข้นและสอดคล้องกันหรือไม่	รพท. ไม่ขัดข้อง และสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนด Industry standard ร่วมกัน เพื่อยกระดับการทำความรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับหลักการของแนวนโยบายฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. การทำ KYM ร้านค้าหลัก (Master merchant) และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก (Sub-merchant)	
ตามแนวนโยบายฯ ผู้ประกอบธุรกิจต้องทำความรู้จักและบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าหลัก และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลักอย่างไร	ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลกระบวนการทำความรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงของร้านค้าหลัก สำหรับร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก ผู้ประกอบธุรกิจต้องดูแลให้ร้านค้าหลักนำแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถดูแลผู้เกี่ยวข้องกับการให้บริการรับชำระเงินของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างเพียงพอ ไม่ส่งผลกระทบ

คำถาม	คำตอบ
6. ระบบกลางที่ผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละแห่งสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน	
มีหน่วยงานกลางหรือระบบกลางใด ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละแห่งสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้เป็นข้อมูลและหลักเกณฑ์เดียวกันในการพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า ได้หรือไม่	การตรวจสอบข้อมูลร้านค้า หรือเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจลงนาม สามารถทำได้ผ่านหน่วยงานของรัฐที่น่าเชื่อถือ เช่น - การตรวจสอบความถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบัน ของข้อมูลบัตรประชาชน ผ่านระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ (DOPA) - การตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบของกระทรวงพาณิชย์ อย่างไรก็ดี ในระยะต่อไป ธปท. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจสร้างความร่วมมือและประสานงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติหรือข้อมูล เช่น ข้อมูล Fraud หรือ ข้อมูล Watch list เป็นต้น